

w gediend heeft, eritaat ontvangt, i wordt niet ge- worden, dat hij zegeven heeft (is riteering wegens oo is. (Alsof het is na zoo korten ok jonge kracht n verteerd zijn: van een predi- medicin hem na den.) En hier- op pensioen Want al dient i de nooddrift... ning in van de

statie-motief vol-

Woords met de n.

antsweezen het vaders inkomen rag. Consequent gelijk men voor een percentage steld van vaders

oals de synode

aren te stuiten, elijke nooddrift

ische leven heb- inkomen en die is de emeritaats- n tot verlichting

R. S.

s Ursinus.

, dat het Woord eld?

s in de boeken opgeteekend is, elen des geloofs et kort wanneer e gansche zalig-

oord Gods voor

noodig, dat wij is ook noodig, Kerk), zoo wij ndigheden belet risten willen

od.

le geheele Kerk pselen geprezen

l der Kerk be-

or de prediking

in Zijn Verbond vordert.

meer en meer, ruzamen.

leilige Geest in enken van Gods

n onderwijzen, n gehoorzamen.

G. B.

ATIE

et-Christelijke

1 we gepoogd

ig, die op de

burgh in 1910

et zgn. „Lay-

namen tegen-

teekenis van

zelfde thema

groote waarde

rs tegen den

zendingstijl

n de richting

absoluutheid

icaal op den

ke kerk van

to the Bible

tukken, waar-

komt te staan

gstaak.

Dat wil natuurlijk niet zeggen, dat sinds de conferentie van Edinburgh geen boeken op de zendingmarkt gebracht zouden zijn, wier auteurs ook aan de absoluteitheid van het Christendom vasthielden en de in het geding zijnde zendingsvraagstukken bezagen bij het licht van Gods Woord. Ik noem bijv. de publicaties van Rob. E. Speer („The Finality of Jesus Christ”), M. Schlunk („Die Weltreligionen und das Christentum”), J. Richter (o.a. in zijn „Evangelische Missionskunde”), P. Althaus e.a. („Die Weltreligionen und das Christentum”), E. Brunner („Die Christusbotschaft im Kampf mit den Religionen”), K. Hartenstein (o.a. in zijn „Die Mission als theologisches Problem”), Joh. Witte (o.a. in „Das Christentum und die anderen Religionen der Erde”), en in „Die Christusbotschaft und die Religion”), S. M. Zwemer (in „Thinking Missions with Christ”), Hans Lilje („Das Evangelium und die Religionen”), H. W. Schomerus („Parallelen zum Christentum als religions-geschichtliches und theologisches Problem”) e.a. Het meereendeel dezer geschriften zal ook ongetwijfeld aan Kraemer niet onbekend zijn geweest. Ook al bracht de opzet van zijn boek mee, dat hij slechts zelden zijn bronnen noemt, de invloed vooral van Brunner is duidelijk te bespeuren en het zou mij zeer verwonderen indien Kraemer ook niet Frick's „Vergleichende Religionswissenschaft” en Witte's „Christusbotschaft” gelezen had. Om één voorbeeld te noemen, de nadruk, welken Kraemer legt op de „totalitarian approach” tot de niet-Christelijke godsdiensten, correspondeert geheel met Frick's opvattingen daaromtrent (verg. a.w., pp. 14 v.v.).

Geheel nieuw zijn Kraemer's uiteenzettingen dan ook niet, maar zij zullen in den vorm, dien Kraemer ze gegeven heeft, ongetwijfeld veel meer invloed uitoefenen, vooreerst omdat het boek van Kraemer één der meest belangrijke leiddraden zal zijn voor de besprekingen te Madras, waar de leidende figuren van heel de zendingswereld tezamen vergaderen, en ten tweede omdat Kraemer, meer dan één der genoemde auteurs (daartoe in staat gesteld door zijn diep inzicht en haast encyclopaedische kennis zoowel van de huidige zendingproblemen als van de niet-Christelijke godsdiensten) zijn principiële beschouwingen telkens weer confronteert met de praktische situatie op de verschillende zendingsterreinen. Dat maakt juist zijn boek voor ons zoo buitengewoon waardevol, want alleen door principiële bezinning bij het licht van Gods Woord over de in het geding zijnde vraagstukken, waarbij deze worden gezien in hun universeel verband, kan het komen tot beginselvast handelen in de praktijk.

Nu mag het ondoenlijk worden geacht al de vraagstukken, die in het boek van Kraemer worden behandeld, achtereenvolgens hier te bespreken. Ik wil mij daarom beperken tot de beide hoofdstukken van dit werk, n.l. onze houding tegenover de pseudo-religie (hoofdstuk IV en ten deele V—VII) en de wijze, waarop de zending haar boodschap heeft te brengen in de niet-Christelijke wereld (hoofdst. VIII en IX). In een slotartikel hoop ik dan nog enkele opmerkingen te maken over den theologischen achtergrond van Kraemer's beschouwingen, zooals die inzonderheid in het derde hoofdstuk (over het Christelijk geloof en de Christelijke ethiek) ons beschreven wordt.

Vooraf echter nog een kort overzicht van het gehele werk.

In het eerste hoofdstuk („A World in Transition”) teekent Kraemer de huidige geestelijke crisis in de wereld, die zich zoowel in het Westen als in het Oosten demonstreert in saecularisme en relativisme. De crisis der kerk openbaart zich daarbij vooral in de breuk, die tusschen kerk en samenleving is ontstaan.

In het tweede hoofdstuk („Wither Missions?”) laat Kraemer vervolgens zien, dat de crisis der kerk ook tot onzekerheden op het terrein van de zending heeft geleid. Met name noemt hij de conferenties te Edinburgh en Jeruzalem en het Laymen's Report (waarover wij in de voorgaande artikelen hebben gesproken) tegenover de continentale opvattingen. Heel deze situatie dringt ons tot principiële bezinning over de grondslagen en methoden der zending. „Back to fundamentals”. Dan blijkt het, dat het in de zending niet gaat om „verlichting” of „sociale vooruitgang”, of iets dergelijks, maar om geloofsgehoorzaamheid aan de opdracht van Christus.

Het derde hoofdstuk („The Christian Faith and the Christian Ethic”) spreekt daarom over den inhoud van het Christelijk geloof en over de grondslagen der Christelijke ethiek, waarbij de auteur den vollen nadruk legt op het feit, dat „the only legitimate source from which to take our knowledge of the Christian faith in its real substance is the Bible” (p. 61). In den Bijbel ligt het getuigenis van profeten en apostelen besloten, waarop de kerk is gebouwd. En datzelfde geldt van de Christelijke ethiek. Op de Barthiaansche trekken vooral in dit hoofdstuk komen we later terug.

Nadat Kraemer zoo den inhoud van het Christelijk geloof heeft vastgesteld, kan hij in het vierde hoofdstuk dan handelen over onze houding tegenover de niet-Christelijke godsdiensten (men zie daarover het volgende artikel).

In het vijfde en zesde hoofdstuk geeft Kraemer

in aansluiting daaraan een buitengewoon oriënteerend en fundeerd overzicht over „de niet-Christelijke levens- en denksystemen” (voornamelijk die van China en Japan en van den Islam) en in het zevende hoofdstuk over „de huidige godsdienstige situatie in de niet-Christelijke wereld”, waarbij behalve China, Japan en het Mohammedanisme ook de „primitieve” volken en het Hindoeïsme „ingehend” worden besproken.

Op deze wijze heeft Kraemer zich een weg gebaad tot de behandeling van „the missionary approach” (hoofdst. VIII en IX), waarop wij in het vervolg nog nader terugkomen, terwijl hij in het tiende hoofdstuk (The Christian Mission in Relation to its Environment) nog enkele opmerkingen maakt over het wezen van de Kerk en de verhouding van het Christendom tot de verschillende levensgebieden (waarbij ook de medische zending, de schooldienst en de houding der zending tegenover sociale vraagstukken ter sprake komt).

In den epiloog ziet Kraemer tenslotte nog eenmaal terug op den afgelegden weg. Voor de zending acht hij vooral drie dingen van het hoogste belang: vooreerst een verdieping en verlevendiging van den godsdienstigen en theologischen achtergrond der zending en der Christelijke kerken, vervolgens een krachtige poging om overal sterke inheemsche Christelijke kerken te bouwen, die getuigenis afleggen van den aard der gemeenschap die typeerend is voor de Christ-geloovigen en tenslotte een diepgewortelde evangelische of apostolische gezindheid.

De Christelijke zending, zegt Kraemer aan het einde van zijn werk, zal bij de voltoering van haar taak gebruik dienen te maken van al de vruchten, die de wetenschap vooral in de laatste decennia heeft opgeleverd. Theologie en geschiedenis, psychologie en ethnologie behooren dienstbaar te worden gemaakt aan het ééne doel: de wereld te overtuigen, dat God in Jezus Christus Zijn beslissend Woord gesproken heeft tot individuen, naties, volken, culturen en rassen zonder eenig onderscheid.

Doch het vuur, dat in ons brandt en zonder hetwelk al ons zendings-enthousiasme krachteloos is, is ontstoken door het geloof in den God der liefde, Die vleesch werd in Jezus Christus, onzen Heer.

Kar.

H. B.

Nog eens: bioscoop en film.

Naar aanleiding van het stuk van De Popma over bovengenoemd onderwerp, opgenomen in de Persschouw, een paar weken geleden, kwam bij de Redactie een brief in van B. v. d. Velden, Jaarvelstraat 52 B, Rotterdam-Zuid.

Omdat deze brief in eerster instantie De Popma betrof, hebben we hem verzocht den inzender te beantwoorden. De Popma was aanstands bereid dit te doen. We laten nu volgen brief en antwoord.

Hooggeachte Redacteur,

Onder bovenstaand hoofd trof mij een artikel van de hand van De Popma, hetgeen volkomen door U onderschreven wordt. Gaarne wenschte ik hetzelfde te kunnen doen, maar daarvoor zie ik nog geen kans.

De kwestie heeft al geruimen tijd mijn aandacht, niet om voor mezelf de weg te banen om een rustig gebruik te kunnen maken van de bioscoop, maar juist daarom, dat het mij opvalt, telkens weer, hoe een groot aantal jongelui, die van huis uit de bioscoop ontzegt wordt, toch daarheen gaan. En niet alleen jongelui, ook de volwassenen uit onze kring gaan er heen met een vrijmoedigheid, die wanneer men er nog niet aan gewend is, versteld doet staan. Bovendien wordt de film in den huiselijken kring besproken of het de meest gewone zaak van de wereld is. En waar ik voorheen een geheel anti-bioscoop standpunt innam, kan ik het nu niet meer, m'n overdenkingen hebben mij geleid tot een zeer voorzichtige standpunt. Dit wilde ik gaarne gecentreerd zien. Daarom de volgende opmerkingen.

1. Hoe motiveert De Popma, dat de speelfilm voor vele duizenden een moreel gevaar is? Welk recht hebben de niet genoemde duizenden om zich hiernaan te onttrekken? Licht dat morele gevaar daarom niet in die vele duizenden in plaats van in de film? De uitdrukking „moreel gevaar” zegt op zichzelf hier zoo weinig.

2. „De speelfilm is industrie-product. Moet vóór alle dingen winst opleveren.” Maar hoe nu? Wat gebeurt er in het leven alleen uit liefdadigheid? Drukt mijnheer J. H. Kok in Kampen alle theologische werken om daarmede de Kerk te dienen? Of is er misschien ook een commercieel kant aan de zaak? Is de distributie van ontspanningslectuur een zaak van volksopvoeding of speelt het geld ook een rol? Ook zoo kunnen we m.i. de zaak niet bestrijden.

3. Dat de film-industrie bestaat op een basis van 9 slecht en 1 goed, lijkt mij niet een zaak van de film, maar van het publiek. Wat onder „Persschouw” geruimen tijd geladen vermeld stond, hoe in Amerika juist het gezamenlijk optreden van het publiek een verandering bracht in de soort films, zegt toch wel iets.

4. De huidige film-industrie kan alleen krachtens de zonde bestaan. Is hier dan geen cultuur-ontwik-

keling? Is het niet-Christelijk publiek dan zoo bedorven, dat alle goede moraal daar zoek is? Gesprekken, die ik heb gehad met niet-Christelijk publiek waren van dien aard, dat ik vaststelde een keur die beter was dan de smaak van vele Christenen. Wordt hier niet te veel gegeneraliseerd, wat de bestrijding der zaak niet ten goede komt?

5. Verdienen acteurs en actrices hun brood met zedelijke narigheden? Zie 4. Is de wereld er zoo aan toe? Dan is er voor ons geen plaats meer op de aarde, want dan is niet alleen de bioscoop, maar alle ontspanningsterrein gesloten goed. Is er geen spel meer, dat onze waardeering verdient? Als Bach's Passion wordt gezongen door menschen, die in taal en levenshouding dit Evangelie verloochenen, is het daarom den Christen ontzegd, die passion te beluisteren? Ik kan er ook zoo niet mee komen.

6. Bioscoopgebouw, dat enkel voor dat doel bestemd is. Speelt dat een rol, dan moeten we consequent zijn en de zaak doortrekken, dat alle niet Christelijke „feestgebouwen” voor ons gesloten moeten zijn. Maakt het verschil of mijn kwartje terecht komt bij den bioscoopdirecteur of bij de aandeelhouders van het „Doel”-complex? (te Rotterdam). Mag ik mijn consumptie in openbare gelegenheden gebruiken bij niet-Christelijke géran's?

7. Voor De Popma's besef liggen die dingen zóó voor de hand, dat... Het ware te wenschen, dat het bij allen zoo was. Maar het is zoo, meen ik, niet! Dit artikel had ik gaarne en dan wat meer gemotiveerd, op de eerste bladzijde van De Reformatie gezien. Het vraagstuk is zeer urgent en behoorlijke uitspraken worden zeer gemist. Zeer bescheiden wilde ik de opmerking maken, dat de bioscoopkwestie breder moet worden gezien, n.l. de ontspanningsvraag in z'n geheel. Wij mogen toch ook wel 's levens humor waardeeren?

Mijn meening is deze, dat in de eerste plaats wij behoeven een grondige kennis van de H. Schrift. Onze regelmatig weerkorende „Dienst des Woords” behoort daarop te zijn ingesteld, opdat wij elken Zondag weer, met de tucht van het Evangelie in aanraking komen. Met die tucht, die kracht, die wetenschap gaan wij het leven in.

Het leven zelf ligt geheel voor ons open. We hebben gebroken met het dualisme en daarom staan we daar met het oogmerk God te dienen. Niet „een terrein” opelschen, groot woord, natuurlijk ook wel, maar hier om van dat leven te genieten zóó, dat we God er de eere van kunnen geven. De mate van Schriftuurlijke tucht zal ons helpen de noodige critiek te oefenen. In het onderhavige geval zou ik er daarom de voorkeur aan geven, dat niet alle films, inderdaad veel kaf, maar die, welke daarvoor in aanmerking komen, ernstig en behoorlijk gerecenseerd zullen worden. Ik zie nog niet zoo heel veel verschil tusschen de keuze van een boek en die van een film. Zoek een recentie verdient meer aanbeveling dan een stelregel, die systematisch overtreden wordt. Mede daarom, omdat het vraagstuk niet te keeren is.

U zegt dat iedere brug naar de bioscoop moet kort en klein geslagen. Begint U daar eens mee? Gaat U naar de Ned. Christ. Radio Vereniging, gaat U naar de zendingseputaten, gaat U naar het onderwijs, gaat U naar dien positief Geref. ouderling, die bioscoop en Cineac veroordeelt, maar die de huisfilm zeer bemint en wanneer ge vraagt: „Cultuurfilm of Charlie Chaplin”, de laatste kiest.

„Life is what we make it”. Niet geheel juist zult U zeggen en terecht. Maar met onze belijdenis in hoofd en hart is het zeer juist. Zoo kan ik Bach's Passion genieten, ook Mengelberg en z'n orkest, zoo geniet ik ook van „Vadertje Langheer”.

Uw persschouw-artikel is zeer actueel, heusch, maar naar mijn meening te subjectief om daarmede goede winst te kunnen doen. Wilt U de zaak nog eens overwegen? Weest er van verzekerd, dat U de Gereformeerde gemeenschap er een groote dienst mee bewijst. De kwestie brandt!

M'n excuses voor den omvang van dit schrijven. Eigenlijk heb ik nog niet alles gezegd wat ik denk, maar ik meen de hoofdzaken te hebben kenbaar gemaakt.

U dankend voor Uwe welwillende aandacht, Met de meeste hoogachting, enz.

Het antwoord van De Popma luidt als volgt:

Bij den geachten inzender heerscht eenig misverstand aangaande mijn bedoeling: waarschijnlijk vindt dat z'n oorzaak in het feit, dat hij conclusies trekken moest uit een klein gedeelte van wat ik schreef en 't geheel niet te zijner beschikking stond.

Liever dan te trachten elke zinsnede uit deze coupure te verdedigen, wil ik mijn kijk op de dingen kort uiteenzetten, met de hoop den inzender te overtuigen, dat 't door hem verlaten standpunt van ont-houding tegenover de bioscoop, toch 't juiste is.

't Vraagstuk is helaas actueel, omdat zeer veel Gereformeerde jongelui vrij regelmatig de bioscoop bezoeken en veel ouderen van wat ze niet kunnen tegenhouden de leiding trachten te nemen door toestemming te geven zoo nu en dan een „goede” film te gaan zien.

Onder „goede” film wordt dan verstaan niet natuurfilm, zendingsfilm of iets dergelijks, maar een speelfilm uit de normale Hollywood-atmosfeer stammend, die toevallig fatsoenlijk en netjes is, voor mijn part „Vadertje Langheer”, waar de inzender van genoten heeft. Ik ken die film niet, maar als 't zich houdt aan 't boek van dien naam, dan is ze inderdaad niet stootend, niet prikkelend en — indien goed gespeeld — geestig en vlot.

We krijgen dus deze vraag: Kunnen wij vrede sluiten met de bioscoop, wanneer ze zich maar relatief ontdoet van de zonde in zijn scherpste vormen?

Eerst zien we dit practisch. 'n Dergelijke „goede” film, waarvan de inzender voorzichtig gebruik wil maken, blijft dikwijls voor vele jongeren zeer zeker

prikkend. Wie weet hoe er met boeken omgesproongen wordt om zo bruikbaar te maken voor een film, die inslaat; wie weet hoe er vrijwel geen enkele z.g. historische film is zonder ridder of koning met 'n aantal luchtig gekleede vriendinnetjes zal niet te spoedig van een „goede“ film spreken, omdat een goed boek verfilmd is. Vergeet ook niet, dat er een groot verschil is tusschen de functie van 't lezen en die van de aanschouwing, wat betreft de invloed op ons zieleleven en vooral het zieleleven van jongeren. Bovendien wordt door zulk een „goede“ film de weg gebaand naar de film van minder alloo. Dat ligt ook aan de bioscoop, maar dat hangt samen met 't wezen van de speelfilm, die werken moet door den eersten indruk. Daarom ligt 't onderscheid van elke foto en b.v. een schilderij, die werkt op den duur, waar we naar toe groeien. De film moet 't van den eersten indruk hebben en heeft daarom de tendens in zich van steeds feller prikkel te moeten geven. De „goede“ film baant noodwendig den weg naar regelmatig bioscoop-bezoek zonder keur.

Maar afgezien van dit alles: ge komt deze z.g. „goede“ film alleen maar tegen in de praktijk als onderdeel van de „Hollywood-atmosfeer“, die nu eenmaal alleen krachtens de zonde kan blijven bestaan. Wat is het kenmerkende van die „Hollywood-atmosfeer“? 'n Enkel punt noem ik: is dat daar geen normen erkend worden bij het ontstaan van de film. Zo is louter handelwaar. We moeten dit niet zien in tegenstelling tot helderheid, maar de tegenstelling is: handel met of zonder norm. Geen normen worden erkend bij 't ontstaan van de film; van de spelers wordt roekeloos gevraagd 't spelen van echtbreuk; verleidingen, meer of minder gerefineerd; kortom onzedelijk handelen tot vermaak van anderen, waarbij onzedelijk beteekent ook, maar niet alleen de overtreding van het zevende gebod. Dat in Nederland de keuring de ergste excessen weert verandert daaraan niets. De punt is, dat geen sociale normen worden erkend. De film is sociaal verschijnsel en moet zich in haar optreden naar buiten houden aan normen, die voor 't gemeenschapsleven gelden, dus ook o.m. de vraag stellen naar den moreelen invloed op de toeschouwers. We staan voor 't feit, dat de Hollywood-atmosfeer zoowel bij 't ontstaan van de film als bij haar optreden naar buiten elke norm verwerpt en alleen vraagt naar de financiële winsten.

Uit dat milieu komen nu ook de z.g. „goede“ films. Ons bezoeke daarvan is dus een helpen in stand houden van die totaal bedorven atmosfeer. Bij ons beoordeelen van bioscoopbezoek hebben we rekening te houden met den stand van zaken, zoals die nu is. Ik kan nu eenmaal 'n enkele film niet isoleeren van dat geheele milieu, dat bij 't begin en bij 't optreden naar buiten geen normen kennen wil. Ik weet wel van pogingen tot verbetering, maar de massa-film, als film van het gemiddelde bioscoop-programma valt onder dit oordeel. Inderdaad is er die bedorven smaak bij het massa-publiek. De film-industrie richt zich naar den smaak en bederft haar hoe langer hoe meer.

Mijn vraag was: kunnen we vrede sluiten met de bioscoop, wanneer ze zich ontdoet van de zonde in haar scherpsten vorm? De praktijk leert, dat ze zich ook bij de „goede“ film er niet van ontdoet en daarom is van vrede geen sprake.

Overigens vraagt 't Calvinisme z'n eigen levenswijze evenveel ten opzichte van toneel- als filmkunst.

We erkennen gaarne, dat ook de film een diep-menschelijke aanschouwingsdrang kan bevredigen.

Maar met film-kunst komen we praktisch niet in aanraking. Het gemiddelde bioscoop-programma is er van verwijderd als 't Westen van 't Oosten. En daar staan we voor.

De vraag of we tot een eigen film-kunst zullen moeten komen is te beantwoorden in dezen zin, dat financieel en principieel we er niet aan toe zijn. We zijn te arm en een Calvinistische schoonheidsleer hebben we niet.

Zoolang we die laatste niet hebben is ons theoretiseeren vrijwel nutteloos.

't Nuchtere feit ligt er, dat 't bioscoopvraagstuk voor ons praktisch alleen beteekent een kwestie van ontspanning en vermaak.

Hier beantwoord ik vraag 1. De inhoud van de huidige gemiddelde speelfilm is van dien aard, dat ze behalve seksuele prikkel en steeds sterker bevreemding van sensatie-lust, doet wegdroomen in een normloze, verleigende wereld van onbegrensd levensgenot, waarin alles kan en alles mag.

We hebben niet slechts 't recht, maar ook de plicht ons daaraan te onttrekken, ter wille van onszelf en onzen naaste.

Vraag 2. heb ik reeds geantwoord: niet het commercieele is verkeerd, maar het normloos commercieele.

Wat vraag 3 en 4 betreft: ik pleit het publiek niet vrij. 'n Enkele reactie kan excessen weren, maar maak U geen illusies over den smaak van het gemiddeld bioscoop-publiek. Van generaliseeren is zeker geen sprake. Men leze b.v. wat Mr de Graaf schrijft over „het wezen der bioscoop“ en Mr Stufkens over „de bekoring der bioscoop“.

In betrekking tot vraag 5 en 6 antwoord ik, dat ik niet handel over 't persoonlijk geloofsleven van deze of gene, maar over de sociale functie van de bioscoop. Ik heb door mijn bijdrage in stand gehouden een brok bedorven leven, dat in de huidige omstandigheden alleen krachtens de zonde kan bestaan.

De inzender wil in wezen wat de officieele film-keuring reeds doet: de film aanvaarden zoals die komt, maar excessen afsnijden. Hij wil natuurlijk strenge censuur en argumentatie door behoorlijke recensies, en dan voorzichtig gebruik. Dat blijft a. principieel onjuist: de eigen levenswijze ontbreekt; b. houdt geen rekening met den feitelijken stand van zaken en werkt mee tot 't in stand houden van de Hollywood-atmosfeer; c. is pedagogisch onverdedigbaar, want dit voorzichtig gebruik baant den weg

naar onvoorzichtig en dit laatste zit in 't wezen van de bioscoop zelf, die steeds sterker prikkel vraagt.

Zulk een brug naar de bioscoop wordt niet gebouwd, wanneer helder onderscheid gemaakt wordt tusschen de in oorsprong en optreden naar buiten wel of niet normloos is, dus al of niet de „Hollywood-atmosfeer“ helpt in stand houden. 't Zal duidelijk zijn, dat bij Bach's Passion en 'n Mengelberg-concert de kwestie totaal anders ligt.

Daarom hebben we geen bezwaar tegen cultuurfilm, natuurfilm, reportagefilms etc., vertoond in het gebouw, dat geen onderdeel is van de genoemde atmosfeer.

De ervaring leert dat onze jongens en meisjes dat wondergoed begrijpen.

De kwestie door den heer Janse aangeroerd is een aparte bespreking waard, maar moet m.i. anders gesteld worden dan de heer Janse deed. Hier gaat 't over de speelfilm, die niet normloos is, wat begin en optreden naar buiten betreft.

Trouwens heel de bioscoop- en filmkwestie behoort nog eens bekeken te worden ook in verband met de film van de N. C. Radio V. en het werk van de Chr. Filmcentrale.

Amersfoort. Popma.

We danken De Popma hartelijk voor zijn antwoord. Zeker zal de redactie van „De Reformatie“ mee willen werken, dat het film-probleem in haar kolommen uitvoerig besproken wordt.

GEREFORMEERDE KERKEN.

Tweetal te:

Kralingscheveer: K. W. Dercksen te Maastricht en J. Groen Jr. te Venlo-Roermond.
Rijnsburg: G. J. Hoytema te Smilde en W. J. Smidt te Wadinxveen.

Beroepen te:

's-Hertogenbosch: H. Veltman te Doornspijk.
Kralingscheveer: J. Groen Jr. te Venlo.
Marrum: J. v. Harmelen te Harkstede.

Aangenomen naar:

Bellingwolde: Cand. T. Lopers, hulppred. te Winschoten.

Intrede te:

Aduard: W. F. M. Lindeboom. Tekst: Rom. 1:11 en 12.
Amstelveen: H. Vogel. Tekst: Luc. 23:31.

Afscheid van:

Kampen: J. Overduin. Tekst: Openb. 3:7-11.

De Centrale Conferentie van Ouderlingen bij de Gereformeerde Kerken in Nederland.

Het Moderamen van het Comité van bovengenoemde Conferentie deelt mede, dat D.V. 13 en 14 Juni 1939 de 5e Centrale Conferentie gehouden zal worden te Amsterdam.

De vergadering op Dinsdag vangt te 2 uur aan en zal gewijd zijn aan de bespreking van huishoudelijke zaken en van vraagpunten, welke vóór 1 Mei a.s. bij den secretaris ingezonden moeten zijn.

De 2e dag is bestemd voor de behandeling van een tweetal referaten: Dr. B. Wielema, van Amsterdam, zal spreken over: „Kerk en Cultuur“ en Prof. Dr. K. Dijk, hoogleraar aan de Theol. School te Kampen, zal spreken over: „De kerkelijke bearbeiding van de jeugd in verband met den invloed van de geestesrichtingen van onzen tijd.“

Ouderlingen-Conferenties.

De jaarlijkse conferentie van ouderlingen van de Geref. Kerken in Zeeland zal ditmaal 25 April a.s. te Goes worden gehouden. In de morgenvergadering zal als referent optreden de heer J. Dieleman, ouderling te Terneuzen, met het onderwerp: „Kerk en Evangelisatie“ en in de middagvergadering Dr. E. D. Kraan, Geref. pred. te Vlaardingen, met het onderwerp: „Onkerkelijke bewegingen“.

De negentiende Ouderlingenconferentie van de Geref. Kerken in de provincie Gelderland zal 13 April a.s. in de Geref. Kerk te Zutphen worden gehouden. Als referent zal in de morgenvergadering optreden de heer H. Wiersma, ouderling te Nijmegen, met het onderwerp: „In hoeverre is het lidmaatschap van een z.g. neutrale organisatie een belemmering voor de benoeming tot ambtsdrager in de Kerk van onzen Heere Jezus Christus?“ In de middagvergadering zal als spreker optreden Dr. J. W. de Jager, Geref. predikant te Zutphen, met het onderwerp: „Het ambtelijk gebod“.

Wieringermeerkerken bij de Classis Enkhuizen.

Nadat eenige weken geleden de Classis Alkmaar zich vereenigd heeft met den overgang van de kerken van Wieringermeer naar de Classis Enkhuizen, heeft in haar vergadering van vorige week de Classis Enkhuizen die regeling aanvaard. Behoudens goedkeuring door de Part. Synode der Geref. Kerken van Noord-Holland, zullen dus per 1 Juli aanstaande de kerken van Wieringen, Slootdorp, Middenmeer en Wieringerwerf naar de Classis Enkhuizen overgaan.

De S. Oegema.

De S. Oegema, predikant bij de Geref. Kerk van Langedag (O.), benoemd tot vlootpredikant met standplaats Soerabaja, is voornemens begin Mei a.s. met zijn gezin zich naar zijn standplaats te begeven.

In de „Mededeelingen van de Vereniging Johannes à Lasco te Londen“ van Maart 1939 wordt het volgende ter kennis gebracht:

„Het is niet de laatste maal, dat de „Mededeelingen“ verschijnen, doch wel is dit het laatste nummer, dat uitgegeven wordt door de Vereniging Johannes à Lasco.“

De reden van deze verandering is gelegen in het verheugende feit, dat de Classis 's-Gravenhage besloten heeft hare medewerking te verleenen aan de insteering der Gereformeerde Kerk in Londen.

Dit is niet vanzelf gegaan.

Er waren heel wat bezwaren te overwinnen, doch de aanwezigheid van den heer Boer op de classisvergadering is van grooten invloed geweest op het nemen dezer verheugende beslissing

Attestaties en dooppattest. U wordt beleeft verzocht uw attestaties en dooppattesten in te leveren bij den heer W. C. Kraan, Downside road No. 1, Sulton (Surrey). Mocht u deze zelf niet in bezit hebben, geeft u dan even op waar u het laatste als belijdend lid of dooplid bent ingeschreven geweest.

Adressen buiten Londen. Het is de bedoeling, dat de predikanten ook die gezinnen bezoeken, die ver buiten Londen wonen. Voor deze broeders en zusters geldt hetzelfde: Zondt zoo spoedig mogelijk uw attestaties in, opdat wij ook voor u iets kunnen doen“.

Daarna volgen mededeelingen van de op Zondag 19 Maart gestelde verkiezing van ambtsdragers en over kerkdiensten.

CHRISTELIJKE GEREFORMEERDE KERK.

Beroepen te:

Aalsmeer: M. W. Nieuwenhuijze te Franeker.

Afscheid van:

Harderwijk: J. Tamminga. Tekst: 1 Petr. 2:4 en 5.

GEREFORMEERDE GEMEENTEN.

Beroepen te:

Borssele: J. D. Barth te Dordrecht.

NEDERLANDSCHE HERVORMDE KERK.

Beroepen te:

Ancide (toez.): J. W. v. d. Linden te Kootwijk.

Aangenomen naar:

Blij: C. D. Moulijn te De Wip (Gron.).

Doeveren (N.Br.): Cand. L. de Tombe te Leiden.

Bedankt voor:

Kampen (vac. M. Ottewanger): G. de Vries te Heerde.

Leens: H. F. C. de Boer te Marsum.

Nieuw-Buinen: B. E. van Buuren te Drachten.

Warfum: J. N. de Ruiter te Aalsum.

Afscheid van:

Termonaten: E. A. A. Snijelaar. Tekst: Matth. 22:14.

Herinnering.

5 April geven wij de kwitanties af voor het abonnementsgeld over den termijn 1 April-30 September 1939 (ad f2,50 + 15 cts incassokosten). In verband hiermede verzoeken wij onzen abonnees, die, teneinde deze incassokosten te vermijden, er de voorkeur aan geven het bedrag te remitteren, dit vóór genoemden datum te willen doen. (Postrekening 36000). Op het stortingsbewijs gelieve men het juiste adres te vermelden, waaraan het blad gezonden wordt.

Rekeninghouders bij den Postcheque- en Girodienst geven wij in overweging, gebruik te maken van de gelegenheid tot automatisch giroreken. Men behoeft hiervoor slechts eenmaal een formulier in te vullen en te onderteekenen, waarna het Centrale Postgirokantoor er tegen een geringe vergoeding van 3 cent per keer voor zorgt, dat, zoolang men abonnee wenscht te blijven, prompt op den eersten dag van elk half jaar het bedrag van het abonnementsgeld op onze rekening wordt overgeschreven.

De bedoelde machtigingsformulieren zijn gratis verkrijgbaar aan elk postkantoor.

DE UITGEVERS.

Getrouwd:

J. H. SMIT

en

MAR DE JONGE,

die, mede namens wederzijdse familie, hartelijk dank zeggen voor de blijken van belangstelling, bij hun huwelijk ondervonden.

Goes. Oostwal 77, 21-3-39.

TEKST en UITLEG

Praktische Bijbelverklaring door Prof. Dr. F. M. Th. Bohl en Prof. Dr. A. v. Veldhuizen.

I. HET OUDE TESTAMENT

Zoo juist verschenen:

I. KRONIEKEN

DOOR

Dr. A. VAN SELMS
(Department van Scripturae, Universiteit v. Pretoria)

Prijs gebonden f2,90

Bij teekening op de seile . . . -2,75

Bij teekening op de serie voor teekenen N. T. . . -2,50

Verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij den Uitgever J. B. WOLTERS, Groningen-Batavia.

Heden verscheen:

PRACTISCHE ZIELSZORG

door

Dr. G. Brillenburg Wurth

Vraag bij Uw boekhandelaar of bij den uitgever het prospectus met de uitvoerige rijke inhoudsopgave van dit boek. Het is een praktische wegwijzer voor Predikanten, Ouderlingen, Onderwijzers, Artsen, Verplegenden, Jeugdleiders, en voor allen, die een aandeel hebben in de actieve zielszorg. 't Eenige boek, dat dit onderwerp behandelt in een historisch principieel en praktisch deel.

Prijs f2,35 - Geb. f2,90

VOORRADIG IN ELKEN GOEDEN BOEKHANDEL

Uitgave J. B. KOK N.V. Kampen

HILVERSUM

Roekt U een fijne Sigaar? Of prefereert U een pijp? Dan kunt U terecht bij

Sigarenmagazijn

„The Oldsmoker“

Kerkstraat 8 - Hilversum.

19e JAAR
Medewer
Rotterdam
Dam, K
Ds J. v
Kooie,
Schreud
Rotterdam
kamp, 's
Groninge
Dr H. J
Alle stuk
Prof. Dr

INHOUD: Ho
- Uit de S
23:48). - P
pensionen naar
Ursinus, XX
gezinsing. -
schappelijke
vragen: Over
De Chr. Boe
men uit onze
verrekerd",
Kerkinieuws.

De slaatk
gen de Jod
erst met d
de leus: „V
verkonigde
Op 27 Sept.
in Frankrij
Nationale
Napoleon, o
-1815) han
verzekering
„woeker-wi
de Joodsch
val van Na
Koning Lod
recht, dat d
door den
kregen zij d
gelijkstelling
Nederlan
revolutie-ko
den een B
Nationale
aan de Jode
gers. Dat b
in het Kom
gezet; en oc
tot een Fra
1813). In h
vende burg
velen der

Iets

Toch was
overheersc
Souverein
Hij handha
Nederland
dat van 181
Ook nadat
en een afz
zij daar hu
De komst
land eenige
hun vrijhei
(1814) bepaa
gen rechte
Duitsche st
Eerst na e
toen het Pa
diensten ge
Duitsche S
geving op
oorlog in
geroepen,
goed vastg
door de be
de vertege
grond van